

ΑΡΧΕΥ

33.2

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Αθήνα, 30 Ιουνίου 1983

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
Κ.ΑΝΔΡΕΑ Γ.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΠΙΣΤΕΥΜΕΝΟΥΣ
ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΕΘΝΩΝ
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΩΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ ΚΑΙ
ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΚΑΝΑΛΙ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ (ΤΓΙ).

30 - 6 - 1983

Με την ευκαιρία της ανάληψης της Προεδρίας της ΕΟΚ από την Ελλάδα, ο Πρωθυπουργός κ. Ανδρέας Γ. Παπανδρέου έδωσε ~~τη~~ ^ή ~~την~~ ^{τη} συνέντευξη τύπου στους δημοσιογράφους της Ένωσης των Εθνών Ανταποκριτών τηλεόρασης και ραδιοφώνου που είναι διαπιστευμένοι στο Παρίσι καθώς επίσης και στο πρώτο κανάλι της γαλλικής Τηλεόρασης (TF1).

Στην αρχή ο Πρωθυπουργός είπε τα εξής:

"Θα ήθελα να σας καλωσορίσω και να σας ευχηθώ, για το χρόνο που θα είστε εδώ, καλή παραμονή. Εύχομαι και ο καιρός να σας δώσει ευκαιρίες να δείτε την ωραία χώρα μας και ελπίζω ότι όλη η τεχνική υποδομή θα σας επιτρέψει να κάνετε τη δουλειά σας αποτελεσματικά.

Δεν νομίζω ότι υπάρχει λόγος να κάνω μια εισαγωγή, πέρα από την απλή παρατήρηση ότι την Παρασκευή η Ελλάδα αναλαμβάνει την Προεδρία της Κοινότητας και ότι πρόθεσή της είναι να συμβάλλει ενεργά στην επίλυση ή στην προώθηση επίλυσης των μεγάλων, πράγματι, προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Κοινότητα, αυτό το εξάμηνο. Αναμφισβήτητα, πέφτει ένα μεγάλο βάρος στους ώμους της Ελληνικής Κυβέρνησης, διότι παίρνει την Προεδρία σε μια εποχή που ακόμα και το θέμα του Προϋπολογισμού αποτελεί, νομίζω, το "μήλο της έριδος", αν θέλετε, μέσα στην πορεία της Κοινότητας, αποτελούν την πιο σημαντική διαφορά απόψεων, το ύψος και η δομή του Προϋπολογισμού.

Ταυτόχρονα υπάρχει μια γενική πεποίθηση ότι απαιτούνται σημαντικές δομικές αλλαγές στην λειτουργία της Κοινότητας, αν πρόκειται, όπως πράγματι πιστεύω - είναι επιθυμία όλων - να ενταχθούν στην Κοινότητα, σε βραχύ σχετικά χρονικό διάστημα, η Ισπανία και η Πορτογαλία.

Πέρα από την διεύρυνση αυτή, υπάρχουν και τα μεγάλα προβλήματα των περιφερειακών ανισοτήτων, - πράγματι υπάρχει Βορράς - Νότος μέσα στις Κοινότητες, υπάρχει Μεσογειακή Ευρώπη και υπάρχει Βόρειος Ευρώπη.

Αντιμετωπίζουμε ταυτόχρονα ένα κύμα ανεργίας που

./.

πλήττει κάθε χώρα - άλλες δραματικά, άλλες ολιγότερο δραματικά - μια ανεργία που αφορά κατά κύριο λόγο τους νέους, τα νειάτα της Ευρώπης.

Αντιμετωπίζουμε επίσης μια πολύχρονη στασιμότητα στις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα. Παράλληλα, η Ευρώπη αντιμετωπίζει την ανάπτυξη μιας πραγματικά επαναστατικής νέας τεχνολογίας, το προβάδισμα στην οποία έχει η Ιαπωνία, έπονται οι Ηνωμένες Πολιτείες και ακολουθεί η Δυτική Ευρώπη.

Αντιμετωπίζουμε το πρόβλημα Βορρά - Νότου και τη μεγάλη ανισότητα που έχει αναπτυχθεί ανάμεσα στις αναπτυγμένες βιομηχανικά χώρες και τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Αντιμετωπίζουμε προβλήματα νομισματικά σε παγκόσμια κλίμακα. Ο ρόλος των Ηνωμένων Πολιτειών με τα υψηλά επιτόκια και τα μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα, δημιουργούν συνθήκες πολύ δύσκολες για την Ευρώπη. Μια τέτοια επεκτατική πολιτική στην Δυτική Ευρώπη θα οδηγήσει σε μεγάλη ανισορροπία τα ισοζύγια πληρωμών των χωρών μελών της Κοινότητας, εάν συνεχιστούν τα υψηλά αμερικανικά επιτόκια και τα μεγάλα ελλείμματα, τα οποία συνδέονται κυρίως με την αύξηση του προϋπολογισμού των Ηνωμένων Πολιτειών για στρατιωτικές δαπάνες, για νέα οπλικά συστήματα.

Σ' αυτό, λοιπόν, το κλίμα και με αυτά τα προβλήματα αναλαμβάνει η Ελληνική Κυβέρνηση την Προεδρία. Να μη ξεχάσουμε, ότι είμαστε το νεότερο μέλος της Κοινότητας και να μην ξεχάσουμε, επίσης, ότι ακόμη υπάρχουν ορισμένα ανοικτά θέματα που αφορούν την ελληνική οικονομία και πάνω στα οποία, ομολογώ ότι η Κοινότητα έχει δείξει καλή θέληση. Εδώ ήθελα να τονίσω ότι σε τεχνοκρατικό αλλά και πολιτικό επίπεδο, τα προβλήματα αυτά που αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία θα γίνουν αντικείμενο επεξεργασίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από μια Τεχνική Επιτροπή, η οποία θα αναφέρει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα δεν είναι μόνο ελληνικά, αφορούν και την Ιρλανδία, δηλαδή αφορούν τις δύο χώρες με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα. Και όταν ενταχθούν η Ισπανία και η Πορτογαλία, τα ίδια προβλήματα περίπου, θα εμφανιστούν και σε σχέση με τις δύο αυτές χώρες".

Ακολουθώς ο κ. Πρωθυπουργός απάντησε στις ερωτήσεις των δημοσιογράφων ως εξής:

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ, αναλαμβάνετε τώρα την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Σε τι ωφελεί η ΕΟΚ την Ελλάδα, και ποιά είναι τα οφέλη της Ελλάδας ως χώρας - μέλους της Κοινότητας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Χαίρομαι για την ερώτηση. Για μας και για το κόμμα το οποίο εκπροσωπώ και για την Κυβέρνηση που εκπροσωπώ, υπάρχει ένα μεγάλο, πράγματι, πρόβλημα που αφορά την τύχη χωρών με χαμηλό κατά κεφαλήν εισό-

δημα σε μία Κοινότητα, που ο μέσος όρος του κατά κεφαλήν εισοδήματος είναι σχεδόν διπλάσιος αλλά και παραπάνω. Υπάρχει το ερώτημα: Τι συμβαίνει κάτω από τις συνθήκες αυτές; Και αν μεν η Κοινότητα ήταν απλώς μία τελωνειακή ένωση, αναμφισβήτητα θα ήταν λάθος για χώρες σχετικά φτωχότερες να συμμετέχουν. Η Κοινότητα όμως έχει μια πολιτική, την αγροτική πολιτική, η οποία δίνει ένα συγκεκριμένο περιεχόμενο στην Κοινότητα, πέρα από αυτό της τελωνειακής ένωσης. Αλλά, όπως πολύ καλά γνωρίζετε, οι άλλες πολιτικές της Κοινότητας, όπως είναι η κοινωνική πολιτική, το Κοινωνικό Ταμείο - όπως είναι το Περιφερειακό Ταμείο - η περιφερειακή πολιτική - αυτές οι πολιτικές δυστυχώς δεν παίζουν σημαντικό ρόλο, γιατί το τμήμα του προϋπολογισμού που απορροφούν είναι πάρα πολύ μικρό.

Η θέση η δική μας είναι ότι για να πετύχουν οικονομικά, για να αναπτυχθούν αυτοδύναμα οι σχετικά φτωχότερες χώρες της Κοινότητας επιβάλλονται νέες πολιτικές, πολιτικές που θα επιτρέψουν την μεταβίβαση εισοδήματος από το Βορρά προς το Νότο. Δηλαδή, Βορράς - Νότος όχι κατ'ανάγκη γεωγραφικά, γιατί και η Ιρλανδία είναι Νότος, με την έννοια που εμείς έχουμε υπόψη μας. Όπως, επίσης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι αναπτυξιακές ανάγκες των σχετικά υπανάπτυκτων βιομηχανικών χωρών. Ερώτημα: Μπορεί η Ελλάδα να συμμετάσχει στην νέα μεγάλη τεχνολογική επανάσταση, της τεχνοβιολογίας, της μικροηλεκτρονικής; και της πληροφορικής; Μας δίνουν αυτές τις δυνατότητες; Συνεπώς τα ερωτήματα, τα οποία είχαμε θέσει, υπάρχουν και σήμερα. Όμως, έχουμε ανοίξει ένα δρόμο διαλόγου με την Κοινότητα, που, μέχρι τώρα, είναι πολύ θετικός, σχετικά με ορισμένες ειδικές ρυθμίσεις, που θα επιτρέψουν στη χώρα μας να πετύχει το στόχο της αυτοδύναμης ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, αποδεχόμαστε την πρόκληση να προεδρεύσουμε, με την ελπίδα και το στόχο ότι θα μπορέσουμε να προωθήσουμε νέες πολιτικές ή να ενδυναμώσουμε πολιτικές που υπάρχουν, αλλά που ουσιαστικά αδρανούν.

Είναι μια περίοδος που πραγματικά η Κοινότητα θα πρέπει να μελετήσει τον εαυτό της προσεχτικά είναι μια περίοδος θα έλεγα, "για μια νέα Μεσσήνα". Και πιστεύω ότι η εμπειρία μιας μικρής χώρας σαν τη δική μας μπορεί να είναι πάρα πολύ χρήσιμη.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ, ποιές είναι οι προτάσεις που σκοπεύετε να υποβάλλετε για την επίλυση των προβλημάτων της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ποιά είναι τα πλεονεκτήματα που η Ελλάδα μπορεί να αποκομίσει;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Αρχίζω από το τελευταίο μέρος. Δεν νομίζω ότι πρέπει να υπάρχει οποιαδήποτε σύγκυση ανάμεσα στο ελληνικό Μνημόνιο, το ελληνικό αίτημα για κάποια ειδική ρύθμιση και την Προεδρία. Δεν πρόκειται η ελληνική Κυβέρνηση ασκώντας τα καθήκοντα της Προεδρίας να προωθήσει ενεργά, σε πολιτικό επίπεδο τις λύσεις τις οποίες επιδιώκουμε. Θα μείνουν, στο εξάμηνο αυτό, στο τεχνοκρατικό επίπεδο, γιατί δεν μπορεί κανείς να παίζει δυο ρόλους ταυτόχρονα. Εφόσον δεχθήκαμε την Προεδρία, αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να προσφέρουμε, κατά δύναμη, λύσεις στα προβλήματα της Κοινότητας. Με ρωτήσατε σε ποια κατεύθυνση θέλουμε να κινηθούμε. Πολύ σωστά. Πρώτα απ' όλα οι πόροι της Κοινότητας είναι τελείως ανεπαρκείς για τους στόχους της Κοινότητας και ιδιαίτερα για την υλοποίηση εκείνων των πολιτικών που μπορούν να δώσουν το κλίμα μίας ενότητας της Ευρώπης. Δεν μπορούμε, απ' τη μια μεριά στο πολιτικό επίπεδο να μιλάμε για το σχέδιο Γκένσερ - Κολόμπο και, ταυτόχρονα, σ' ό,τι αφορά τις κρίσιμες πολιτικές της αντιμετώπισης της περιφερειακής ανισότητας, της ανεργίας, της στασιμότητας των επενδύσεων, δεν μπορεί - σ' αυτά - να μην είμαστε έτοιμοι να προχωρήσουμε. Υπάρχει μια αναντιστοιχία ανάμεσα στην προσπάθεια να περάσει το κλίμα μιας πολιτικής ενότητας και της έλλειψης κάθε ουσιαστικής προσπάθειας για την ανάπτυξη μιας Ευρώπης ισομερούς, / ισορροπημένης ανάπτυξης για τις χώρες της και τις περιοχές της.

Επομένως, θα προωθήσουμε την αύξηση των ιδίων πόρων. Σ' αυτό συμφωνούμε απόλυτα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Εάν πρόκειται να υπάρξει μείωση του ποσοστού του προϋπολογισμού που πηγαίνει στον αγροτικό τομέα, για τη στήριξη των τιμών των αγροτικών προϊόντων και τον αναπροσανατολισμό, ασφαλώς, αυτή η μείωση, δεν θα πρέπει να αφορά τα μεσογειακά προϊόντα, τα οποία, ουδέποτε, πραγματικά, είχαν την τύχη των βορείων ευρωπαϊκών αγροτικών προϊόντων. Πέραν αυτού, θα πρέπει να εννοήσουμε ότι για διεύρυνση με την είσοδο της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, απαιτείται αύξηση των ιδίων πόρων. Η ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει - ανέκαθεν υποστήριζε, υποστηρίζει και τώρα την γρήγορη ένταξη της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Για τον απλούστατο λόγο, ότι όλα τα κόμματα σχεδόν και της Πορτογαλίας και της Ισπανίας επιθυμούν την ένταξη των χωρών τους στην Κοινότητα. Δηλαδή οι λαοί της Ισπανίας και της Πορτογαλίας επιθυμούν την ένταξη. Δεν θα σταθούμε εμείς εμπόδιο στο δρόμο αυτό. Αυτός είναι ο βασικός λόγος για τον οποίο πιστεύουμε ότι πρέπει να ενταχθούν.

Όμως, με την ένταξη δύο ακόμα μεσογειακών χωρών - η Πορτογαλία δεν είναι μεσογειακή αλλά στην ουσία είναι, είναι ατλαντική χώρα αλλά μεσογειακή σε όλα τα χαρακτηριστικά της τα οικονομικά -

είναι απαραίτητο να διαμορφωθούν ολοκληρωμένα μεσογειακά προγράμματα, κάτι για το οποίο υπήρχε το mandat, η εντολή, αλλά το οποίο δυστυχώς δεν το είδα πολύ ενεργό σαν θέμα, στη Διάσκεψη Κορυφής της Στουτγάρδης. Αυτό, σας δίνει το κλίμα μέσα στο οποίο θέλουμε να κινηθούμε.

Φυσικά, υπάρχουν και πολλά άλλα προβλή-

ματα. Τα θέματα της ανεργίας και της στασιμότητας των επενδύσεων. Πιστεύουμε ότι, ενώ για μια χώρα είναι σχεδόν αδύνατο, σήμερα, να ακολουθήσει επεκτατική πολιτική, πολιτική μείωσης της ανεργίας και αύξησης των παραγωγικών επενδύσεων, ^{όταν} όλες μαζί ^{μπορούν} το προσπαθήσουν, να το πετύχουν. Αλλά, αυτό απαιτεί πραγματικά ένα συντονισμό, όχι μόνο για την επίλυση θεμάτων προϋπολογισμού και νομισματικών προβλημάτων, αλλά και του ρυθμού ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας. Πιστεύουμε, επίσης, ότι η Δυτική Ευρώπη πρέπει να συνεχίσει τις οικονομικές της δοσοληψίες και σχέσεις με την Ανατολική Ευρώπη. Και αυτό είναι για μας κρίσιμο, γιατί πιστεύουμε ότι η ύφεση είναι μέγιστο αγαθό, που δεν πρέπει να υπονομευθεί. Σε μια περίοδο που κλιμακώνονται οι εξοπλισμοί, ιδιαίτερα οι πυρηνικοί εξοπλισμοί, η Δυτική Ευρώπη, έχει κάθε λόγο να συμβάλλει στην ύφεση και στην εδραίωση της ειρήνης. Επειδή η πίστη της Κυβέρνησής μας είναι ότι η μεγάλη παγκόσμια κρίση, που μαστίζει όλο τον κόσμο, οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην ανισότητα ανάμεσα στον Πρώτο, τον Δεύτερο Κόσμο και τον Τρίτο Κόσμο, δηλαδή στην ανισότητα της κατανομής του παγκόσμιου εισοδήματος, γι' αυτό πιστεύουμε ότι η Κοινότητα, η Δυτική Ευρώπη, ^{θα πρέπει} να παίξει έναν ενεργό ρόλο συμπαραστάσης για την οικονομική ανάπτυξη των χωρών του Τρίτου Κόσμου, που τις ονομάζουμε αναπτυσσόμενες, αλλά που ουσιαστικά σημαίνει μη αναπτυγμένες, με τα σημερινά βιομηχανικά επίπεδα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Εδώ και πολύ καιρό η Ισπανία και η Πορτογαλία κτυπούν την πόρτα της ΕΟΚ. Φαίνεται όμως πως αυτά τα θέματα πάνε από Διάσκεψη σε Διάσκεψη για να παραπεμφθούν, καθώς λένε, στις "ελληνικές καλλένδες". Μπορούμε να ευελπιστούμε ότι κατά τη διάρκεια της Προεδρίας όλα τα προκαταρκτικά για την ένταξη θέματα, θα επιλυθούν;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πράγματι, έχετε δίκιο ότι από Διάσκεψη Κορυφής σε Διάσκεψη Κορυφής τα θέματα αναβάλλονται. Από το κλίμα που είδα στη Στουτγάρδη μπορώ να συμπεράνω ότι μέσα σε δύο χρόνια θα καταστεί δυνατή η ένταξη και της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Αλλά το συμπέρασμα της Στουτγάρδης

θα πρέπει να συνδιαστεί και με αύξηση των ιδίων πόρων και με επίλυση ορισμένων προβλημάτων που έχουν όλες οι μεσογειακές χώρες. Νομίζω ότι γενικά υπάρχει αυτή η επιθυμία από την πλευρά των εταίρων της Κοινότητας. Υπάρχουν όμως μερικά συγκεκριμένα προβλήματα στις εμπορικές σχέσεις -κατά κύριο λόγο Ισπανίας και Γαλλίας -τα οποία θα έλεγα ότι θα πρέπει να προωθηθούν και να επιλυθούν διμερώς. Θα πρέπει ενεργά η γαλλική και η ισπανική κυβέρνηση να μελετήσουν τρόπους επίλυσης των σημερινών προβλημάτων έτσι ώστε να μην καταστεί αυτό εμπόδιο στην ενσωμάτωση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ κατά την περίοδο που η Ελλάδα θα προεδρεύσει της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, θα είναι επιφορτισμένη με τις συνομιλίες για την αναθεώρηση των Σύμφωνιών του Λομέ - 2 με τις χώρες της Αφρικής, Καραϊβικής και Ειρηνικού (ACP). Θα ήθελα να μου διευκρινίσετε τι σκέπτεσθε για τη σημερινή σχέση Βορρά - Νότου, πώς είναι δυνατόν να βελτιωθεί η σχέση αυτή και από την άλλη μεριά, ποιά είναι η πολιτική της Ελλάδας απέναντι των χωρών του Τρίτου Κόσμου και ειδικότερα των χωρών της Μαύρης Αφρικής.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Δεν θα υπεισέλθω σε λεπτομέρειες, αλλά πρέπει να σας πω ότι, για μας, η ανάπτυξη του Νότου είναι προϋπόθεση για την επιβίωση του Βορρά. Μιλάμε οικονομικά και όχι πολιτικά. Μπορεί να έχει και πολιτική διάσταση, αλλά η παρατήρησή μου είναι για τον οικονομικό τομέα. Δεν υπάρχει καμμία αμφιβολία για μένα ότι τα τελευταία 30 χρόνια, από τον πόλεμο και ύστερα, θα έλεγα μέσα από ένα σύστημα πολύπλοκο πολυεθνικών εταιριών, έχει μεταφερθεί ένα σημαντικό τμήμα του κοινωνικού πλεονάσματος από τον Τρίτο Κόσμο στα μεγάλα βιομηχανικά κέντρα. Και αυτό ακριβώς είναι ό ανασχετικός παράγοντας στην ανάπτυξη μαζικών επενδύσεων που θα εξασφαλίσουν πλήρη απασχόληση στο Βορρά. Γι αυτούς ακόμη τους λόγους -και αναφέρομαι, αν θέλετε, στην Επιτροπή του Μπράντ ή και σε άλλες ανάλογες πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί -γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, η δικιά μας Προεδρία θα δώσει μεγάλη σημασία στην ανάπτυξη των σχέσεων της Κοινότητας με τον χώρο της Αφρικής -και τη Μαύρη Αφρική στην οποία αναφερθήκατε -και αυτό στα πλαίσια, βέβαια, των δυνατοτήτων της Κοινότητας.

Η θέση η δική μας, της ελληνικής κυβέρνησης, είναι θετική και πιστεύουμε ειλικρινά ότι μόνον εάν υπάρξει οικονομική ανάπτυξη στο Νότο, μόνον τότε, θα ξαναζωντανέψουν οι οικονομίες της Δύσης, μα ίσως και της Ανατολής.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ, η Ελλάδα έχει προνομιούχες σχέσεις με τις Αραβικές χώρες. Θα ενεργήσετε προς αυτή την κατεύθυνση, τώρα που αναλαμ-

βάνετε την Προεδρία της Κοινότητας. Δηλαδή για την αναγνώριση από μέρους της Ευρώπης (των χωρών - μελών της Κοινότητας) της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πράγματι, έχετε δίκιο. Η Ελλάδα έχει παραδοσιακά πολύ στενούς δεσμούς με τον αραβικό χώρο, το Αραβικό Έθνος, τους αραβικούς λαούς. Και πράγματι, όπως γνωρίζετε, εμείς έχουμε στηρίξει την προσπάθεια των Παλαιστινίων να αποκτήσουν τη δικιά τους πατρίδα. Θεωρούμε πάρα πολύ απλά ότι αν αυτό δεν συμβεί δεν πρόκειται ποτέ, να λυθεί το μεσανατολικό πρόβλημα.

Και προσθέτω ότι έχουμε δημιουργήσει εδώ στην Αθήνα μια διπλωματική αποστολή της Οργάνωσης για την Απελευθέρωση της Παλαιστίνης.

Η θέση της Κοινότητας, η επίσημη θέση της Κοινότητας, πιστεύω, είναι πολύ κοντά στη δικιά μας θέση, χωρίς να είναι ταυτόσημη. Πέραν της Διάσκεψης Κορυφής της Βενετίας, σχετικά πρόσφατα, στις Βρυξέλλες μια άλλη διάσκεψη Κορυφής πήρε θέση πολύ καθαρή/ότι δηλαδή " όλοι οι λαοί στην πέριοχή δικαιούνται να ζήσουν ειρηνικά" και όπως το Ισραήλ δικαιούται να έχει ασφαλή σύνορα, έτσι πρέπει να υπάρξει και μια λύση για το Παλαιστινιακό. Η απόφαση εκείνη, που είναι δεσμευτική και για μας, δεν αναφέρεται συγκεκριμένα στη δημιουργία ενός παλαιστινιακού κράτους, αλλά αφήνει το θέμα ανοικτό με την εξής έννοια: θυμούμαι την αγγλική έκφραση και θα την χρησιμοποιήσω. Μιλάει για αυτονομία " with all that this implies " δηλαδή " με τα όσα αυτή συνεπάγεται," άρα έμμεσα συνεπάγεται ακόμη και την δημιουργία Παλαιστινιακού κράτους.

Πιστεύω ότι η κατάσταση στη Μέση Ανατολή είναι εκρηκτική, ότι η συμφωνία Λιβάνου - Ισραήλ, δεν έλυσε το πρόβλημα, αντίθετα το έκανε πιο πολύπλοκο και θα ήθελα να ελπίζω ότι κατά τη διάρκεια της δικιάς μας Προεδρίας, θα πάρει η Κοινότητα ένα πιο ενεργό ρόλο στο να προωθήσει μια δίκαιη, ουσιαστική και μόνιμη λύση στο Μεσανατολικό.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ, είναι φανερό ότι οι σχέσεις Ανατολής - Δύσης περνάνε μια δύσκολη περίοδο. Γίνεται τώρα λόγος για την εγκατάσταση των Ευρωπυραύλων. Υπάρχει επίσης τώρα η πρόταση των χωρών του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Πώς βλέπετε την κατάσταση σε ολόκληρη την Ευρώπη και ποιος είναι ο ρόλος της Ελλάδας ειδικότερα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Εδώ είναι πολύ σημαντικό να κάνω μία διάκριση. Τι μπορώ να πω στα πλαίσια της Προεδρίας της Κοινότητας και τι μπορώ να πω ως ελληνική κυβέρνηση. Θα μου επιτρέψετε να ξεκινήσω από το δεύτερο και ακολουθώντας να ομιλήσω για την Κοινότητα, για την Προεδρία της.

Είναι πεποίθησή μας ότι δεν έχει γίνει κατανοητό επαρκώς από τις κυβερνήσεις της Ευρώπης, το πόσο κοντά βρισκόμαστε σ' ένα πυρηνικό πόλεμο. Αυτό είναι πεποίθησή μου, είναι πεποίθηση της κυβερνήσής μας, ότι θα είμαστε ουσιαστικά τυχεροί εάν περάσουμε την δεκαετία του '80, χωρίς μία πυρηνική σύγκρουση.

Έχουμε μπει ξανά σε μια κλιμάκωση πυρηνικών εξοπλισμών με συνέπειες πάρα πολύ επικίνδυνες. Αναμφισβήτητα στην Ευρώπη η Σοβιετική Ένωση έχει εγκαταστήσει πυραύλους μέσου βεληνεκούς, σημαντικό αριθμό, τους SS 20. Ομολογώ ότι δεν ξέρω γιατί ήταν αναγκαίο να αναπτυχθούν τους SS 20, να εκσυγχρονιστούν στον ευρωπαϊκό χώρο. Αυτό είναι παρελθόν.

Εάν εγκατασταθούν οι " Πέρσινγκ" στην Δυτική Γερμανία και οι " Κρουζ" σε διάφορες χώρες, αυτό σημαίνει μια ποιοτική διαφορά σε σχέση με τη Σοβιετική Ένωση, με την ασφάλεια της ΕΣΣΔ.

Επειδή τα καύσιμα είναι στερεά στην περίπτωση αυτών των όπλων, ο απαιτούμενος χρόνος είναι κάπου 6 με 7 λεπτά και η ακρίβεια είναι κάπου 30 με 50 μέτρα. Από την ώρα που μέλυνουμε το χρόνο βολής απ' τα 15 - 17 λεπτά που είναι τα διηπειρωτικά όπλα (ICBM) στα 6-7 λεπτά, καθιστούμε απαραίτητο στον αντίπαλο - μιλάμε για τους δύο συνασπισμούς - σε ό,τι αφορά τις Ηνωμένες Πολιτείες, τη δημιουργία κάποιου μηχανισμού από πλευράς Σοβιετικής Ένωσης, γιατί τα 6-7 λεπτά δεν αρκούν ούτε καν για ανταλλαγή απόψεων. Επομένως στηριζόμαστε πλέον και για τις δύο πλευρές σε συστήματα που ξεφεύγουν από τον άμεσο έλεγχο του ανθρώπου.

Είναι βέβαιο ότι με την εγκατάσταση αυτών των όπλων στην Δυτική Ευρώπη, η Σοβιετική Ένωση θα εγκαταστήσει ανάλογα όπλα στις χώρες του ανατολικού συνασπισμού.

Και αυτό που μας πηγαίνει; Γι' αυτό το λόγο η θέση της ελληνικής κυβέρνησης - θα έρθουμε στο θέμα της Προεδρίας - είναι η θέση του παγώματος, του παγώματος στην Ευρώπη, του παγώματος σε ό,τι αφορά τους εξοπλισμούς των δύο μεγάλων - αναφέρομαι στη Συμφωνία " SALT 2" για τα στρατηγικά όπλα, και στις διαπραγματεύσεις της Γενεύης για τα μέσης ακτίνας πυρηνικά όπλα. Η έμφαση πρέπει να είναι στο να βρεθεί συμφωνία. Και αυτή η συμφωνία πρέπει να επιδιωχθεί πρώτα με στασιμότητα και ύστερα με μείωση του επιπέδου των εξοπλισμών.

Νομίζω επίσης ότι δεν έχει γίνει κατανοητό πόσο οι λαοί και ιδιαίτερα οι νέοι της Ευρώπης και της Αμερικής, πόσο αυτοί οι λαοί θα αντισταθούν σε μια πορεία που είναι καταστροφική για την ανθρωπότητα.

Τώρα, ως ελληνική κυβέρνηση έχουμε πάρει μια πρωτοβουλία, έχουμε επικοινωνήσει με όλες τις κυβερνήσεις των Βαλκανικών χωρών, Ρουμανία, Γιουγκο-

σλαβία, Βουλγαρία, Αλβανία, Τουρκία. Με εξαίρεση την Αλβανία, επήραμε θετικές απαντήσεις από τις άλλες κυβερνήσεις. Όχι τόσο ασφαλώς θετική είναι η Τουρκική απάντηση, αλλά δεν είναι αρνητική.

Στόχος είναι να προχωρήσουμε στην αποπυρηνικοποίηση των Βαλκανίων. Και χαίρω ότι η πρότασή μας - δεν είμαι ο πρώτος που το πρότεινα, έχει προταθεί και από τον κ. Τσαουσέσκου και από τον κ. Ζίφκωφ πολλές φορές στο παρελθόν - η απάντηση είναι θετική και μπορούμε να προσβλέπουμε με μικρό χρονικό διάστημα σε μια συνάντηση εμπειρογνομώνων, στην οποία θα προετοιμαστεί το επόμενο στάδιο που θα είναι πολιτικό.

Περνώ τώρα στην Κοινότητα και στην Προεδρία. Η Προεδρία μπορεί να εκφράζει απόψεις που είναι ουσιαστικά ομόφωνες. Σήμερα ποιά είναι η κατάσταση στα πλαίσια της Κοινότητας σ' ό,τι αφορά το θέμα που μου θέσατε. Υπάρχουν χώρες τις οποίες γνωρίζετε - δεν υπάρχει λόγος να τις κατανομάσω - οι οποίες πιστεύουν ότι πρέπει να εγκατασταθούν οι πύραυλοι στην Ευρώπη " Πέρσινγκ 2" και " Κρουζ" ^{στην Ευρώπη.} Υπάρχουν χώρες, όπως η Ελλάδα που πιστεύουν το αντίθετο, ότι πρέπει να πάνε σε " FREEZE". Και υπάρχουν οι χώρες οι οποίες προβληματίζονται, όπως είναι η περίπτωση της Δανίας και ακόμη της Ολλανδίας.

Θέλω να ελπίζω ότι θα μπορέσουμε να κάνουμε κάποια πρόοδο στο να βρούμε ένα κοινό δρόμο, μια κοινή θέση. Αλλά βεβαίως, δεν είμαι σε θέση να σας το εγγυηθώ. Είναι ένα από τα μεγάλα θέματα της Ευρώπης και πρέπει κάθε κυβέρνηση εκτιμώντας τους κινδύνους να πάρει τη θέση της. Αλλά έπρεπε να κάνω τη διαστολή μεταξύ της Ελλάδος ως Προέδρου των Κοινοτήτων και της Ελλάδος ως Ελλάδος.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ μας δώσατε μια εικόνα όχι πολύ αισιόδοξη της κατάστασης Ανατολής - Δύσης και επομένως της κατάστασης όλου του κόσμου. Αυτό έχει ακόμη περισσότερο ενδιαφέρον, όσον αφορά το πρόβλημα των αμερικανικών βάσεων. Η ιστορία των σχέσεων ανάμεσα στην Ελλάδα και το NATO είναι πια μια παλιά ιστορία που περιπλέκεται περισσότερο από τα γεγονότα της Κύπρου και επομένως από τις ελληνοτουρκικές σχέσεις.

Όμως ανάμεσα στο εκλογικό και στο κυβερνητικό πρόγραμμα υπάρχει μία διαφορά. Θα ήθελα να σας ρωτήσω λοιπόν, σε ποιο σημείο βρίσκονται οι διαπραγματεύσεις για τις βάσεις του NATO;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πρώτα απ' όλα, ήθελα να διευκρινίσω, ότι οι βάσεις στην Ελλάδα δεν είναι του NATO, είναι αποκλειστικά των Ηνωμένων Πολιτειών. Και υπάρχει μια εξαίρεση σ' αυτό που λέω, που είναι η Σούδα, γιατί η Σούδα έχει γατοϊκές

πτυχές. Αλλά όταν μιλάμε για βάσεις ξένες στην Ελλάδα, μιλάμε για αμερικανικές βάσεις που δεν εντάσσονται στα συντακτικά σχήματα. Ήθελα να τονίσω ότι υπάρχει μία χώρα, όπως η Νορβηγία, η οποία είναι μεν στο ΝΑΤΟ και στο στρατιωτικό σκέλος του, αλλά δεν επιτρέπει την εγκατάσταση αμερικανικών βάσεων στο έδαφός της.

Η θέση της κυβέρνησής μου δεν είναι θέμα που αφορά την Προεδρία. Είναι θέμα καθαρά ελληνικό. Είναι ότι οι ξένες βάσεις, οι αμερικανικές βάσεις δεν εξυπηρετούν τα εθνικά αμυντικά συμφέροντα. Εξυπηρετούν τα στρατιωτικά συμφέροντα των Ηνωμένων Πολιτειών. Και γι' αυτό το λόγο, επειδή εμείς είμαστε οι φιλοξενούντες, λέμε ότι το καθεστώς αυτό των βάσεων που ισχύει από το 1953, με μια συμφωνία η οποία είναι καθαρά αποικιακής μορφής, ότι αυτό το καθεστώς πρέπει να τερματισθεί. Το έδαφος είναι ελληνικό, ανήκει στον ελληνικό λαό και αυτός και μόνον θα κρίνει αν επιθυμεί ή όχι βάσεις στο έδαφός του. Η απάντηση είναι ότι ο ελληνικός λαός στη συντριπτική του πλειοψηφία, ως κυτάξουμε τα αποτελέσματα των τελευταίων εκλογών, λέει όχι στις βάσεις. Και η κυβέρνηση επίσης λέει όχι στις βάσεις. Αλλά, όπως είπατε, υπάρχει μία διαφορά ότι το όχι δεν είναι αύριο το πρωί. Το όχι, είναι μια λογική περίοδος που θα δώσει στους Αμερικανούς την ευκαιρία να μετακινήσουν τις βάσεις τους/αλλού. Δεν θέλουμε αναμέτρηση και σύγκρουση με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Απλώς θέλουμε να εννοήσουν οι Ηνωμένες Πολιτείες ότι κυρίαρχος στην Ελλάδα είναι ο Ελληνικός Λαός και ότι αυτός φιλοξενεί τις βάσεις και θα τις φιλοξενήσει ακόμη για ένα μικρό χρονικό διάστημα. Ελπίζουμε να υπάρξει κατανόηση από την άλλη πλευρά, αλλά σ' αυτό το θέμα αρχής δεν πρόκειται να κάνει πίσω η ελληνική κυβέρνηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ είπατε προηγουμένως, όταν αναφερθήκατε στις βάσεις, ότι ο στόχος της Ελλάδας δεν είναι να πάρει μια μονομερή απόφαση αλλά ότι ενδεχομένως θα αναγκασόμαστε να πάρετε μια μονομερή απόφαση. Τί έχετε να μας πείτε πάνω σ' αυτό;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Όπως επεσήμανα στην προηγούμενη απάντησή μου, έχουμε κάθε λόγο να επιδιώκουμε θετικές σχέσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Ωστόσο έχουμε καθαρή υποχρέωση απέναντι στον ελληνικό λαό, που μας έδωσε την εντολή στις 18 Οκτώβρη του 1981 να τελειώσει, σε κάποιο σημείο η παρουσία των ξένων βάσεων στην Ελλάδα. Σας είπα ότι αυτές μπορεί να συμβάλλουν στην ασφάλεια των ΗΠΑ, της Δύσεως, αλλά για μας η ιδέα το να έχουμε στο έδαφός μας ξένες στρατιωτικές βάσεις είναι απαράδεκτη. Δεν πιστεύουμε στον ανταγωνισμό των δύο υπερδυνάμεων. Δεν πιστεύουμε στη διαίρεση της Ευρώπης.

Ακόμα δεν πιστεύουμε στη διαίρεση της Γερμανίας. Πιστεύουμε σε μια ενωμένη Ευρώπη και θα θέλαμε πολύ να δούμε τον πλήρη αφοπλισμό. Η Μεσόγειος είναι τώρα γεμάτη από δύο στόλους, τον αμερικανικό και τον σοβιετικό. Βάσεις εδώ και βάσεις εκεί. Εμείς θέλουμε τη Μεσόγειο θάλασσα ειρήνης και συνεργασίας. Και όχι ανταγωνισμού. Αυτές είναι οι αρχές μας. Θα ήθελα να πω ότι από μέρος μας δεν θέλουμε να ενεργήσουμε μονομερώς. Και το έχουμε αποδείξει διαπραγματευόμενοι ήδη οκτώ μήνες. Και αναμένω οι διαπραγματεύσεις να τελειώσουν πολύ σύντομα, αλλιώς τότε δεν θα πρόκειται για σοβαρές διαπραγματεύσεις. Ελπίζουμε ότι η λογική θα επικρατήσει και ότι θα αναγνωρισθεί από την κυβέρνηση των Ηνωμένων Πολιτειών ότι ο ελληνικός λαός έχει τον τελικό λόγο-αν θα παραμείνουν ή όχι οι στρατιωτικές βάσεις στην Ελλάδα. Είναι μια απόφαση που πήρε ο λαός και που επηρεάζει τις μακροπρόθεσμες σχέσεις των ΗΠΑ με την Ελλάδα. Ελπίζουμε πάνω στο θέμα αυτό να καταλήξουμε σε διμερή συμφωνία στο μέλλον.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ θα μου επιτρέψετε μία ερώτηση για τις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται ανάμεσα στην Ελλάδα και στις ΗΠΑ για τις βάσεις. Ποιά είναι η προαίρεσή σας όσον αφορά αυτές τις διαπραγματεύσεις; Είσοθε αισιόδοξος ή όχι;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είναι μια ερώτηση κάπως δύσκολη. Ήμουν αισιόδοξος για μια περίοδο, μετά απαισιόδοξος και αυτή τη στιγμή δεν είμαι ούτε απαισιόδοξος ούτε αισιόδοξος αλλά ελπίζω ότι θα υπάρξει λύση του προβλήματος ίσως κατά το μήνα Ιούλιο. Είναι πολύ δύσκολο να συνεχίζονται αυτές οι διαπραγματεύσεις. Για μας υπάρχουν δύο ή τρία σημαντικά προβλήματα. Το πρώτο είναι ότι θα πρέπει να υπάρχει ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα. Το δεύτερο είναι η στρατιωτική ισορροπία στην περιοχή του Αιγαίου. Αυτή η ισορροπία εξαρτάται από τους εξοπλισμούς που οι Ηνωμένες Πολιτείες δίνουν υπό τη μορφή δανείου στην Τουρκία και στην Ελλάδα. Το θέμα της αναλογίας είναι πολύ σημαντικό για την Ελλάδα. Όπως γνωρίζετε, η Ελλάδα έχει τώρα τεράστιες αμυντικές δαπάνες σε αναλογία με το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα, δαπανά για την άμυνα το 6,7% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματός της. Και αυτό γιατί δεν αισθανόμαστε ασφαλείς όσον αφορά τις σχέσεις μας ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία. Πραγματικά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί η Τουρκία θέλει να θέσει το θέμα του Αιγαίου, που είναι καθορισμένο από πλευράς Διεθνούς Δικαίου με συμβάσεις και συμφωνίες. Αλλά εν πάση περιπτώσει, επειδή αυτό είναι μία πραγματικότητα για την περιοχή μας, για τον εθνικό μας χώρο, εμείς θέλουμε την ειρήνη. Γνωρίζετε πως η ειρήνη για μας είναι μια υπέρτατη αξία. Είναι πραγματι-

κά λυπηρό για μας το ότι εμείς βρισκόμαστε σε μια τόσο δύσκολη θέση, να αναπτύσσουμε ένα πανίσχυρο στρατό και να ξεχνάμε ίσως τα σχολεία, τα νοσοκομεία κλπ. Το τρίτο θέμα είναι πως δεν θέλουμε οι αμερικανικές βάσεις, για την περίοδο που θα μείνουν στην Ελλάδα, να δημιουργήσουν προβλήματα ανάμεσα σε μας και τους γείτονές μας. Αυτό είναι φυσικό γιατί, θέλουμε να προωθήσουμε την ειρήνη και την ύφεση.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ, πρόκειται για το θέμα της αποπυρηνικοποίησης των Βαλκανίων. Δεν νομίζετε ότι αυτή η πρόταση ευνοεί περισσότερο την ΕΣΣΔ, της οποίας οι SS-20 κοντά στα σύνορά μας δεν αφορούν την πρόταση για την αποπυρηνικοποίηση των Βαλκανίων. Επιμένω όμως στην απάντηση που δώσατε προηγουμένως για τους SS-20 και τους " Πέρσινγκ". Εγώ, για παράδειγμα, δεν βλέπω ποιοτική διαφορά ανάμεσα στους δύο, αφού οι SS-20 δεν θα κάνανε και πολύ χρόνο για να φθάσουνε εδώ, όσο άλλωστε θα έκαναν και οι " Πέρσινγκ" για να φθάσουν στην ΕΣΣΔ.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Η διαφορά είναι η εξής: Ότι εμπλέκεται για πρώτη φορά το θέμα της διάκρισης ανάμεσα σε στρατηγικά και τακτικά όπλα. Σύμφωνα με την ορολογία, στρατηγικά θεωρούνται τα όπλα για μια χώρα —εννοώ μία από τις δύο υπερδυνάμεις, δηλαδή τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Σοβιετική Ένωση— όταν μπορούν να πλήξουν την Ουάσιγκτον ή τη Μόσχα. Η εγκατάσταση των πυραύλων μέσου βεληνεκούς της Σοβιετικής Ένωσης, των SS-20 απειλούν το Λονδίνο, το Παρίσι, τη Βόννη, τη Ρώμη, την Αθήνα. Δεν απειλούν όμως τις Ηνωμένες Πολιτείες, δηλαδή δεν επέρχεται μια ανατροπή της στρατιωτικής ισορροπίας, από αμερικανικής πλευράς. Όμως οι πύραυλοι αυτοί, μπορούν να χτυπήσουν το Λένινγκραντ ή τη Μόσχα —οι " Πέρσινγκ " ή οι "Κρουζ". Για τη Σοβιετική Ένωση αυτό είναι μια αλλαγή στο στρατηγικό επίπεδο, όχι στο τακτικό επίπεδο. Θα ήταν ανάλογο με την εγκατάσταση στην Κούβα SS - 20. Τότε θα ήταν ανάλογο το αίσθημα για τους Αμερικανούς που έχουν και οι Σοβιετικοί για τους εαυτούς τους. Είναι μια σημαντική διαφορά. Πρέπει να πω ότι με απασχολεί επίσης — μιλώ προσωπικά — το γεγονός ότι αναπτύσσονται αυτά τα όπλα στον ευρωπαϊκό χώρο και από τις δύο μεριές. Πρέπει να σας καταστήσω σαφές ότι ούτε τους SS-20 θέλουμε στην Ευρώπη, ούτε τους " Πέρσινγκ" ούτε τους " Κρουζ". Αλλά μας ανησυχεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι υπάρχουν όπλα τέτοιας καταστρεπτικής ισχύος στην Ευρώπη. Και μας ανησυχεί αυτό ιδιαίτερα, γιατί πολύ συζήτηση γίνεται "για ένα πόλεμο περιορισμένο", περιορισμένο δηλαδή στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Γι' αυτό νομίζω ότι οι Ευρωπαίοι έχουν κάθε λόγο να ασχοληθούν σοβαρά με το θέμα αυτό και πάντοτε σύμφωνα με τα δικά τους συμφέροντα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ ήλθατε δύο φορές επανειλημμένα στο Παρίσι μαζί με άλλους αρχηγούς σοσιαλιστικών κυβερνήσεων. Προτείνετε ιδέες για την επίλυση της κρίσης. Μετά έγινε η Διάσκεψη του Williamsburg για να διαπιστώσει κανείς ότι δεν τίθεται καν θέμα να ληφθούν υπ' όψη οι προτάσεις των σοσιαλιστών για την επίλυση της κρίσης. Βλέπετε καμιά πιθανότητα να αλλάξει τίποτε στον οικονομικό τομέα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Πράγματι και οι δύο συναντήσεις στο Παρίσι των Πρωταγωνιστών της Αλλαγής ήταν πάρα πολύ σημαντικές. Πήραμε πολύ ξεκάθαρες θέσεις όσον αφορά τα κυριότερα θέματα που μας απασχολούν, δηλαδή τόσο για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, όσο και για την αντιμετώπιση του προβλήματος Βορρά - Νότου. Το τελικό ανακοινωθέν της δεύτερης συνάντησης του Παρισιού ήταν πάρα πολύ ρόδινο. Πήραμε αποφάσεις πάνω στην ανάγκη αναζωογόνησης των επενδύσεων, αύξησης της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, αντιμετώπισαμε επίσης σωστά το πρόβλημα Βορρά - Νότου. Αλλά βέβαια όποια ελπίδα και αν υπήρχε ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να περάσει στο Williamsburg ναυάγησε. Γιατί το Williamsburg επανέλαβε στην ουσία τις γνωστές θέσεις του Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών κ. Ρέγκαν, της Πρωθυπουργού της Αγγλίας κ. Θάτσερ και του Γερμανού Καγκελλάρου κ. Κολ. Η Γαλλία - ο Πρόεδρος Μιττεράν - σημείωσε επιτυχία στο μέτρο που συμφώνησαν να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο συζήτησης και διαλόγου για την αλλαγή του διεθνούς νομισματικού συστήματος. Αλλά πρέπει να ομολογήσουμε ότι οι θέσεις των σοσιαλιστών της Ευρώπης δεν πέρασαν στο Williamsburg.

Θέλω να πιστεύω ότι οι σοσιαλιστικές κυβερνήσεις της Ευρώπης, εάν πράγματι συνεργαστούν σοβαρά, σε διάφορους τομείς που μπορούν, ασφαλώς να βοηθήσουν η μία την άλλη, υπάρχει δυνατότητα να κατορθώσουν πράγματα που μόνοι μας δεν μπορούμε να κατορθώσουμε. Και αυτό βεβαίως δεν αφορά την Προεδρία, αλλά αφορά την ελληνική κυβέρνηση. Πρέπει να τονίσουμε ότι σημαντικότερος είναι ο ρόλος της Αυστρίας, Γαλλίας, Ισπανίας, Πορτογαλίας, Σουηδίας και ίσως αύριο, μεθαύριο στην Ιταλία έχουμε και εκεί σοσιαλιστή Πρωθυπουργό. Υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες σε πολλούς τομείς συνεργασίας που πρέπει να προωθηθούν, παρά το γεγονός ότι το Williamsburg ήταν μια τεράστια απογοήτευση, ήταν μια πλήρης νίκη των μονεταριστών. Παρέλειψα την Φιλανδία που είναι ένα πάρα πολύ ενεργό μέλος, μια δυναμική χώρα και δυναμική κυβέρνηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κύριε Πρωθυπουργέ νομίζετε ότι μέσα σ' αυτό το διεθνές κλίμα ισχύουν πάντοτε οι σοσιαλιστικές προτάσεις και νομίζετε ότι είναι πραγματοποιήσιμες οι φιλοδοξίες των σοσιαλιστών; Και θα ήθελα να σας υποβάλλω μια τελευταία ερώτηση: Ποιά είναι η φύση των προβλημάτων που αντιμετωπίζετε εδώ στην Ελλάδα και ποιές λύσεις έχετε δώσει ή ποιές ακόμα σκοπεύετε να δώσετε στο μέλλον;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ευχαρίστως θα σας απαντήσω. Έχουμε συνηθίσει από την μεταπολεμική περίοδο και μέχρι περίπου τις αρχές, τα μέσα του 1970,

στην σκέψη ότι ο σοσιαλισμός συνδέεται σε μεγάλη κλίμακα με το *Welfare state - etat d'opulence* - το κράτος της αφθονίας, της ευημερίας. Βέβαια, δεδομένου ότι το προϊόν όχι μόνο της Ελλάδος αλλά κάθε περ-
που χώρας έχει παραμείνει στάσιμο ουσιαστικά τα χρόνια αυτά, είναι σαφές ότι δεν είναι πια δυνατό να συνδέει κανείς το σοσιαλιστικό όραμα αναγκαστικά με μακροοικονομικές πολιτικές επεκτατικές. Γιατί;

Γιατί αν μια χώρα μόνη της ακολουθήσει επεκτατική πολιτική, όταν οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Αγγλία και η Δυτική Γερμανία ακολουθούν πολιτικές μονεταριστικές, υφεσιακές, αντιπληθωριστικές, αυτό σημαίνει ότι το ισοζύγιο πληρωμών της χώρας μας ή κάποιας άλλης σοσιαλιστικής χώρας θα υποστεί τεράστια ζημιά και θα δημιουργήσει ένα αξεπέραστο σχεδόν εμπόδιο στην οικονομική ανάπτυξη. Το πρόβλημα αυτό λύνεται μονάχα αν όλοι μαζί κάνουμε την προσπάθεια. Αν την κάνει μια χώρα μόνη της, δεν μπορεί. Επομένως για μας εφ' όσον παραμένει αυτό το αντιπληθωριστικό συντηρητικό κλίμα, που ισχύει σε παγκόσμια κλίμακα, για μας θα πρέπει να βρεθεί ο δρόμος μέσα σε κάπως στενά μακροοικονομικά πλαίσια, οπότε πια η υπόθεση του σοσιαλισμού γίνεται περισσότερο ποιοτική παρά ποσοτική. Αναφέρεται σε αλλαγή θεσμών. Αναφέρεται στην κοινωνική δημοκρατία. Αναφέρεται στην συμμετοχή των πολιτών στις κρίσιμες αποφάσεις, στην αποκέντρωση και βέβαια στην κοινωνική δικαιοσύνη, η οποία σημαίνει ότι η σχέση πλούσιου και φτωχού πρέπει να διαφοροποιηθεί, η απόσταση αυτή πρέπει να μικρύνει, χρόνο με χρόνο. Βέβαια, όταν δεν υπάρχει ανάπτυξη του εθνικού εισοδήματος, τότε η κοινωνική πολιτική συγκρούεται άμεσα με συμφέροντα. Ενώ όταν έχεις το περιθώριο ενός εισοδήματος που αυξάνεται χρόνο με χρόνο, είναι πολύ πιο εύκολο να προχωρήσεις σε αλλαγές τέτοιας μορφής, δηλαδή ανακατανομής του εθνικού εισοδήματος, σε πιο δίκαιη ανακατανομή.

Είμαι αισιόδοξος ότι υπάρχει μια συγκεκριμένη σοσιαλιστική πορεία την οποία ακολουθούμε εμείς εδώ, την οποία ακολουθεί η Γαλλία επίσης. Είναι δύσκολες μέρες ακριβώς γιατί υπάρχει μια παγκόσμια αντιπληθωριστική τάση και πολιτική. Ας ευχηθούμε ότι θα υπάρξουν ευνοϊκότερες εξελίξεις και ας συνεργαστούμε εμείς τουλάχιστον οι χώρες με σοσιαλιστικές κυβερνήσεις για ένα ξεπέρασμα της κρίσης σε ένα μέτρο.

Σας ευχαριστώ και καλώς ήλθατε στην Ελλάδα.